

Ratelaar⁹

Natuurberichten van her en der - juli 2023

In dit nummer:

- * Het Jekerrondje in mei en juni én op TV!
- * Panoramawandeling Bassenge
- * Vogelspeurtocht voor de jeugd
- * Landschapsdag

*Het Jekerrondje in mei en juni én op TV!

Het Jekerrondje wordt sinds het begin van de lente om de twee weken gelopen en dit initiatief van IVN Maastricht slaat aan! Het aantal deelnemers groeit en het Jekerrondje wordt steeds bekender. Zelfs TV Maastricht heeft er een kort filmitem van gemaakt (klik op de link aan 't eind van dit artikel). Onderstaand een paar impressies van het Jekerrondje in mei en juni.

Jekerrondje 21 mei

Stipt half tien hebben zich 26 mensen verzameld op het Statieplein in Kanne voor het Jekerrondje. Onder de deelnemers zijn twee gezinnen met in totaal 5 kinderen. Ook lopen twee Engelstalige mensen mee. Het thema van de wandeling is Julius Ceasar en de Eburonen. Naast mijzelf is ook Antonie aanwezig om te gidsen. Vanuit Kanne lopen we de Sint-Pietersberg omhoog naar het plateau van Caestert. Onderweg genieten we van de bloeiende bermen en de mooie vergezichten over het Jekerdal. Aangekomen bij de hoeve Caestert volgt uitleg over de Kelten en de Keltische hoogteburcht die in het bos al meer dan 2000 jaar verstopt ligt. We vervolgen de route over de restanten van de omwalling en de gracht van de burcht. Op een mooi uitkijkpunt met zicht op een voormalige akker met Klaprozen horen we het verhaal van de opstand van de Eburonen tegen de Romeinen en de veldslag die zich tussen Caestert en Maastricht heeft afgespeeld. Een stukje verder zien we de restanten van de Romeinse uitbreiding van het fort en horen we hoe Julius Ceasar wraak heeft genomen op de Eburonen. Op de weg terug zien we hoe de Jeker onder het Albertkanaal wordt geleid en eindigen we in Kanne met een kop koffie en een lekker stuk vlaai. Carlo Poolen

Jekerrondje 4 juni

Thema: De lente. Gids: Karin Coenen.

De wandeling startte met de vraag: Wat maakt dat mensen de lente herkennen? Vooral de temperatuur en de bloesem waren de meest gegeven antwoorden. De lente draait vooral om het ontwakend leven en de voortplanting. In het oog springen de bloemen die vooral in dit jaargetijde volop aanwezig zijn.

Tijdens de wandeling zagen we verschillende grassen waarvan er sommige nog in bloei stonden. De grassen hebben hele kleine bloemetjes die nauwelijks opvallen en dus ook niet gezien worden, maar het stuifmeel van de grassen kan, als je last van hooikoorts hebt, heel vervelend zijn. Naast het Raaigras stond ook de Kropaar in bloei.

Langs het bospad vonden we de larven van de Stippelmotten nog in het nest maar ook al de rupsen die aan draadjes naar beneden hangen. Het effect van de vraatzucht van de Stippelmotten op de plant kwam aan de orde. En met kinderen doet de Brandnetel het goed maar ook de planten die je kunt gebruiken wanneer je toch slachtoffer bent geworden van de brandharen.

Veel indruk maakt het kleine monument van de elektrische draden die de vlucht van mensen naar het neutrale Nederland in de 1e wereldoorlog moest voorkomen.

Via een geitenpaadje verlieten we het plateau en kwamen we bij een groeve waarna we terugkeerden naar het Statieplein. De deelnemers die niet aansluitend naar huis moesten sloten het 'rondje' feestelijk af met koffie en vlaai op het terras van Hild'ice.

Karin Coenen

Jekerrondje 18 juni

fotocollage: marijke huppert

Jekerrondje op RTV Maastricht!

Bij het Jekerrondje van 18 juni was de camaraploeg van Studio35 aanwezig om opnames te maken voor het programma Vitrien van RTV Maastricht.

Klik op onderstaande link om het filmpje te bekijken:

<https://rtvmaastricht.nl/televisie/gemist/vitrien/ff082de6-1291-45e0-94a3-2fc824a40c44/vitrien-2023-week-28>

*Panoramawandeling Jekerdal bij Bassenge (B)

Zondag 29 mei 2023 (2de Pinksterdag), 20°C, heldere hemel, zon en een verfrissend briesje. Ideaal wandelweer.

We verzamelen op gewijde grond voor de Mariagrot in Bassenge (B). 22 deelnemers aan een wandeling met een lange versie van 15 kilometer en een kortere van 11.

De grot van Massabielle bij Lourdes, waar Maria in 1858 zou zijn verschenen, stond model voor deze grot. De aanzet tot de bouw hiervan lag in een spectaculaire genezing in 1875 van, naar wat het volk zei, een aanstellerige vrouw waarvoor mijnheer Pastoor een bijzondere genegenheid voelde. In 1889 is de Lourdesgrot van Bassenge ingehuldigd. Ondanks dat het wonderbaarlijke herstel nimmer kerkelijk is erkend, heeft deze bidplaats toch decennialang duizenden pelgrims getrokken.

We verlaten Bassenge door een diep uitgesleten holle weg en komen uit op het plateau Hasette. In deze weidse omgeving kunnen we mooi zien dat de Jeker door een smeltwaterdal stroomt. Dit is ontstaan in het Saalien, de voorlaatste ijstijd, welke 130.000 jaar geleden ten einde liep.

Terug in het dal staan we stil bij verwijzingen naar de tijd dat deze vallei een zompig gebied was, ongeschikt voor landbouw. Een drie kilometer lange bypass, die de Jeker helpt het water sneller af te voeren en de groot-schalige aanplant van vochtslurpende Amerikaanse populieren, hebben de grond een stuk droger gemaakt.

We lopen stroomafwaarts langs de Jeker en blijken zo de GR5 (Grande Randonnée) te volgen, het befaamde langeafstandswandelpad van de Noordzee naar de Middellandse zee. Na een pauze bij het illustere bolle bruggetje verlaten we het dal. Een licht stijgende veldweg brengt ons naar een plek, waar we een fraai uitzicht over de vallei krijgen. Dan gaan we verder door een houtsingel, over het open plateau Champ-pays en over een sterk dalend stenig pad. En komen zo uit bij een brug over spoorlijn 24.

Deze is aangelegd door de Duitse bezetter in de Eerste wereldoorlog (1914 – 1918) of beter gezegd door Russische en Poolse krijgsgevangenen en dwangarbeiders. Spoorlijn 24 is 45 kilometer lang en loopt van Aken naar Tongeren, waar het aansluit op de lijn naar de havens van Antwerpen. Met deze koppeling aan de spoorweg naar zee kon het Ruhrgebied eindelijk

concurreren met Luik, dat het grootste industriecentrum van de wereld was. De '24' heeft dubbel spoor, drie kilometer viaducten en vier tunnels met een totale lengte van 4,6 kilometer. De aanleg is in twee jaar tijd gerealiseerd, hetgeen neerkomt op een gemiddelde bouwsnelheid van 60 meter per dag!

Al snel verlaten we de asfaltweg en gaan over een sterk dalend, met vuursteenresten verhard, pad het dal in. Hier volgen we het hoge talud van de spoorlijn en komen uit in het natuurreservaat Derrière Lavaux.

In dit vochtige gebied leven veel amfibieën, waaronder de Ringslang. In de hoop hier een glimp van op te vangen verlaten we even het doorgaande pad en speuren naar sporen in het hoge gras. Helaas zonder succes.

Even later zijn we nabij ons vertrekpunt en nemen we afscheid van de deelnemers voor de wandeling van 11 kilometer. De doorlopers verhogen het tempo en lopen door een smalle diepe dichtbegroeide doorgang het dal uit. Bij een grote oude Lindeboom, die Arbre Patrioté wordt genoemd, nemen we de dalende landweg die ons naar Roclenge sur Geer brengt.

Alleen nog enkele statige huizen, in deplorabele toestand, herinneren nog aan de rijke tijd dat Roclenge beroemd was om de vervaardiging van strohoeden. Zo'n 300 jaar geleden ontdekten de inwoners, die al zeer handvaardig waren in het vlechten met biezen en wilgentenen, dat je van Tarwehalmen hoeden kon maken. Door de teelt op zeer kalrijke grond waren de halmen bijna wit en heel veerkrachtig. Al snel ontdekten de modehuizen in Parijs, Londen, Hamburg en Wenen de verfijnde kwaliteit van de *chapeaux de pailles de Roclenge*. Eind 19^e, begin 20ste eeuw bereikte de verkoop het hoogtepunt en bepaalde niet Parijs maar Roclenge het modebeeld op hoedengebied.

Via het statige Place Louis Piron komen we terug bij de Jeker, die we langs de oever volgen tot we terug zijn in Bassenge. Voldaan leggen we de laatste meters af naar ons vertrekpunt.

Hugo Bloksma

*Vogelspeurtocht voor de jeugd

Op 18 juni, hadden Else, Hugo en Henny van de Vogelwerkgroep een vogelspeurtocht voor kinderen en (groot)ouders georganiseerd. Aan de hand van een vragenlijst met allerlei vragen over vogels (en een enkele schildpad) konden de kinderen op ontdekkingsstocht door het Stadspark. Uitvalsbasis voor de tocht, was de Tapijntuin, die speciaal voor deze gelegenheid al om 10.00 uur open was. Onder de pergola, hadden we nog een kleine tentoonstelling ingericht met opgezette vogels, vogelveren, braakballen en vogelboeken.

Tussen 10.00 en 12.00 uur hebben 11 kinderen deelgenomen, allemaal in de leeftijd van 6-12 jaar onder begeleiding van ongeveer evenveel ouders en grootouders.

De speurtocht werd ook gevolgd door Rianne Siebenga, van Jong 043, de Kinderkrant die op basisscholen in Maastricht en Heuvelland verspreid wordt. Zij heeft onderweg de deelnemertjes geïnterviewd en foto's gemaakt. Zie het volgende artikel, dat ook in volgend nummer van deze krant komt.

Na ongeveer een uur kwamen de eerste deelnemers alweer binnendruppelen en moest de jury de formulieren nakijken. Toen alle deelnemers terug waren en alle formulieren gecontroleerd, bleek dat het maar goed was dat we er geen echte wedstrijd van gemaakt hadden, want het was erg lastig te bepalen wie er gewonnen had. Alle kinderen hadden bijna alle vragen goed beantwoord en ze hadden allemaal met veel inzet en enthousiasme de vragen beantwoord.

Als beloning kreeg ieder kind daarom een zoekkaart voor jeugdige vogel-spotters, zodat ze zich daarmee nog verder kunnen ontwikkelen tot echte vogelaars.

Wie weet worden ze in de toekomst nog lid van onze Vogelwerkgroep.
Henny Kloosterboer

Het artikel van Rianne Siebenga, dat in kinderkrant Jong 043 komt.

Vogels kijken in het Stadspark

MAASTRICHT – Het IVN organiseerde een vogelkwis in het Stadspark.

Fien (9): 'We krijgen een lijst met vragen over vogels. We gaan in het Stadspark op zoek naar de vogels die in de vragen staan.'

Jef: 'We proberen ook zoveel mogelijk vogels te spotten.'

'Ik vind het echt heel leuk dat je bij een plek met meer bomen meteen veel verschillende vogels ziet', zegt Fien.

Kontje omhoog

Er zijn veel watervogels in het Stadspark. Dat komt omdat de rivier de Jeker door het Stadspark stroomt.

Fien: 'Er zijn Wilde eenden. Het mannetje heeft een groene kop.

Soms lijkt het groen ook paars of donkerblauw. Je ziet vaak het kontje van een eend omhoog steken uit het water. Hij is dan onder water op zoek naar waterplanten om te eten.'

Fien en Jef

Lotte kijkt door de verrekijker

Meerkoeten en waterhoenen

Jef: 'Meerkoeten en Waterhoenen lijken erg op elkaar. Ze lopen ook een beetje hetzelfde. Er zijn een paar verschillen. Een Meerkoet heeft een witte snavel. Een Waterhoen heeft een rode snavel.'

Fien: 'Een Waterhoen heeft gele poten. Een Meerkoet heeft grijze poten.'

Een nest op het water

Lotte (6): 'Ik bekijk het nest van een Meerkoet met een verrekijker. Het nest drijft op het water. Het nest is gemaakt van takken, bladeren en mos'. Een Meerkoet gebruikt ook vaak plastic afval om zijn nest mee te

bouwen. Ze gebruikt eigenlijk alles wat ze vindt.

Allerlei ganzen

Jef: 'Er zijn veel verschillende soorten ganzen. Ik zie een *Grauwe gans*. De gans heet *grauw*, maar hij is *bruin*. Die ganzen zie je heel vaak in Ne-

Een Canadese gans, daarachter liggen eenden

Reiger in de boom

Jef: 'In een boom naast het water zit een reiger. Dat is wel bijzonder. Meestal staat een reiger aan het water.' 'De reiger is zichzelf aan het schoonmaken met zijn snavel. Hij heeft een grote snavel. Hij kan daarmee visjes uit het water pakken', vertelt Fien.

Altijd anders

Fien: 'Ik zie altijd bijzondere dingen als ik vogels ga spotten. Het is ook altijd anders. Ik zie nooit precies dezelfde vogels. Ik zie soms bijzondere dingen die vogels doen. Ik zie bijvoorbeeld dat ze een vis pakken.' 'Ik vind het fijn om in de natuur te zoeken naar dieren', zegt Jef.

Tekst en foto's: Rianne Siebenga

Een Meerkoetennest

derland. Ik zie ook een *Canadese gans* met veel jongen. Een *Canadese gans* heeft een *zwarte kop en nek*. Er loopt ook 1 *Nijlgans*. Dat is een gans met een *roestbruine vlek om zijn oog*.'

De reiger in de boom

*Landschapsdag

Vrijdag 25 augustus organiseert het Kon. LGOG de 5de Landschapsdag in het Gouvernement te Maastricht onder de noemer **'Energiek landschap - landschap in energietransitie: verleden, heden en toekomst'**.

Nederland staat aan de vooravond van een grote verbouwing. Klimaatdoelen moeten gehaald worden, nieuwe duurzame energielandschappen moeten worden ingericht.

Dit heeft grote gevolgen voor het landschap. Maar ook in het verleden hebben energietransities plaatsgevonden, die het landschap veranderden. Het energiegebruik van de mensheid heeft altijd zijn sporen in het landschap nagelaten.

Vanuit diverse invalshoeken zullen sprekers energietransities en hun invloed op het landschap toelichten. 's Ochtends staan historische energielandschappen op het programma, zoals het watermolenlandschap (Hans de Mars, Royal Haskoning DHV), het hoogveenlandschap (Maurice Paulissen, Wageningen University, Open Universiteit Heerlen) en het mijnlandschap (Afra de Mars, Maastricht University).

Programma, informatie en inschrijven:

Deelname: €10,- inclusief lunch en borrel.

Op de [LGOG website](#) vindt u het volledige programma en nadere informatie.

U kunt zich inschrijven via deze [link](#)

Heb je ook iets te melden?

Heb je een bijzondere waarneming gedaan, een mooie foto gemaakt of weet je niet precies wat je gefotografeerd hebt?

Heb je ander natuurnieuws of heb je een filmpje gemaakt?

Stuur je vraag, foto, film of verhaal naar ons, wij zorgen dat alle leden kunnen meegenieten van alles wat de natuur ons te bieden heeft.

Stuur naar:

Chris van den Ende

e-mail: chris.vandenende@gmail.com

